

Sygn. akt: VII U 2347/13 post. z dn. 30.11.15 r. uzupełniono wyrok

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca – SSO Grażyna Cichosz

Protokolant st. sekr. sąd. Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

z udziałem zainteresowanych (...) s.c., (...) spółka z o.o., (...) spółka z o.o.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

z dnia 17 lipca 2013 roku znak: (...)

odwołanie oddala

Sygn. akt VII U 2347/13

UZASADNIENIE

Decyzją NR (...) z dnia 17 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. stwierdził, że M. C. jako pracownik u płatnika składek (...). (...) S.C. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2009 roku do 31 stycznia 2010 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł M. C. domagając się jej zmiany i ustalenia, że podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu zatrudnienia u (...). (...) S.C. Podnosił, że w istocie faktycznie świadczył pracę na rzecz zainteresowanego w ramach stosunku pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że zawarta umowa nie miała charakteru umowy o pracę, gdyż brak było podporządkowania pracownika pracodawcy, wykonywania pracy pod kierunkiem pracodawcy. Pracownik nie miał wyznaczonych dni ani godzin pracy, czas pracy nie był ewidencjonowany, nie było usprawiedliwiania nieobecności w pracy, nie prowadzono akt osobowych. Płatnik składek zalega z zapłatą składek.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 1 marca 2009 roku M. C. zawarł z (...). (...) S.C. (...) Sp. z o.o. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. umowę o pracę na czas określony od 1 marca 2009 roku do 31 maja 2009 roku (umowa o pracę – k. 16 akt ZUS). W dniu 1 czerwca 2009 roku została zawarta kolejna umowa o pracę na okres od 1 czerwca 2009 roku do 31 maja 2011 roku (umowa o pracę

– k. 15 akt ZUS). W pierwszej umowie o pracę jako stanowisko pracy wskazano Pracownik administracyjno-biurowy-przedstawiciel handlowy V stopnia. W drugiej natomiast agent reklamowy-pracownik administracyjno-biurowy. W przypadku pierwszej umowy miejscem wykonywania pracy był L., w drugiej zaś miejscowość zamieszkania. W obu wynagrodzenie za pracę ustalono na kwotę 1 276 zł. Z tytułu tych umów wydano wnioskodawcy świadectwo pracy, z którego wynikało, że umowa została rozwiązana za porozumieniem stron w dniu 31 stycznia 2010 roku (świadectwo pracy – k. 14 akt ZUS).

Płatnik składek zgłosił wnioskodawcę do ubezpieczeń społecznych z tytułu ubezpieczenia 01 10 00 (pracownik) od 01 marca 2009 roku do 1 lutego 2010 roku (k. 22 akt ZUS). W rozliczeniach wykazano za okres objęty decyzją; za marzec, listopad i grudzień 2009 roku oraz styczeń i luty 2010 roku: „0” złotych, od kwietnia do sierpnia 2009 1 276 zł, za wrzesień i październik 2009 1 197,04 zł, za styczeń 2010 roku 336,16 zł (k. 22 – akt ZUS).

Pomimo zadeklarowanych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne płatnik zalega z opłatą składek Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

M. C. poza zatrudnieniem w (...). (...) S.C. prowadził działalność gospodarczą jednoosobową jako kierowca taksówki.

Wnioskodawca od znajomych dowiedział się o możliwości zatrudnienia jako przedstawiciel reklamy na podstawie umowy zlecenia. Przeszedł rozmowę wstępną, został przeszkolony w zakresie bhp przez P. B. w firmie (...) na ulicy (...) w L.. Jeżdżąc taksówką wnioskodawca rozdawał przewożonym osobom materiały reklamowe dotyczące ubezpieczeń na życie. Codziennie kontaktował się z B. B. telefonicznie. Od niej otrzymywał druki informacyjne i ulotki. Była to jedyna forma kontroli pracy wnioskodawcy. Reklamowanie ubezpieczeń wykonywał wyłącznie w czasie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie transportu taksówką (zeznania wnioskodawcy – k. 37, 116v).

W praktyce wnioskodawca został wprowadzony w zakres obowiązków przez B. B., która pracowała w siedzibie spółki (...) (...) jak również jednocześnie (...), (...), BIS. (...), F.. (...) oraz wielu innych spółek cywilnych o podobnej nazwie, których bazą była spółka (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. (okoliczności znane Sądowi z urzędu).

B. B. wskazała, że były prowadzone akta osobowe wnioskodawcy. W umowie o pracę wskazany był zakres czynności. Wnioskodawcę obowiązywał zadaniowy czas pracy. Zainteresowana kontrolowała jego pracę poprzez przyjmowanie raportów raz w miesiącu. Podniosła, że wynagrodzenie była stałe powiększone o premię w przypadku pozyskania powyżej 3 klientów w miesiącu. W przypadku, gdyby dana osoba nie pozyskała w ciągu miesiąca lub dwóch miesięcy żadnego klienta była zwalniana (zeznania B. B. – k. 74v-75).

M. C. w ramach zawartej umowy nie wskazał żadnych podmiotów, z którymi doszło do ewentualnego zawarcia umów. Ani on ani B. B. nie mieli żadnych dowodów na wykonywanie zatrudnienia. Nie dysponowali listą osób, które z polecenia wnioskodawcy zawarły umowy ubezpieczenia z (...). (...).

Z tytułu powyższego zatrudnienia płatnik w PIT-11 wnioskodawcy w rozliczeniu podatku dochodowego za rok 2009 wykazał przychód z wynagrodzenia ze stosunku pracy w wysokości 8 774,08 zł, a za 2010 roku 336,16 zł. (PIT-11 – k. 12-13 akt ZUS)

Sądowi z urzędu wiadome jest, że (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. jako wspólnicy zawarli szereg, ponad stu, umów spółek cywilnych, które zatrudniały osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Spółki zajmowały się udostępnianiem osób, pośrednictwem.

Zadaniem osób zatrudnionych było rekrutowanie kolejnych osób do zatrudnienia w celu poszerzenia liczby osób zatrudnionych. Każda z działających spółek miała jednakowy przedmiot działalności. Rekrutacja odbywała się na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Była korzystna dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą albowiem zwalniała ich z obowiązku opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o powołane dowody z dokumentów oraz zeznania wnioskodawcy i zeznania B. B.. Treść tych dowodów w pełni ze sobą korelowała oraz uzupełniała się nawzajem. Nie zawierały one sprzeczności, które mogłyby wpłynąć na ich wiarygodność.

Odwołanie M. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11, art. 12 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 roku, poz. 121) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne będące pracownikami w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Stosownie do treści art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

Obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym dotyczy więc wyłącznie pracowników faktycznie wykonujących zatrudnienie w ramach ważnego stosunku pracy.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność jest wadą oświadczenia woli polegającą na świadomej, a przy tym ujawnionej wobec adresata i przez niego aprobowanej niezgodności pomiędzy treścią złożonego oświadczenia woli, dostępną dla innych uczestników obrotu, a rzeczywistą wolą osoby składającej to oświadczenie.

W wyroku z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie II UK 321/04 (opubl. OSNAP 2006 r., Nr 11-12, poz. 190) Sąd Najwyższy wskazał, że „umowę o pracę uważa się za zawartą, dla pozorów (art. 83 § 1 k.c.), jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy” (podobnie wyrok SN z dnia 12 maja 2011 roku w sprawie II UK 20/11 LEX nr 885004). Przy czym pozorność umowy o pracę (art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę (wyrok SN z dnia 5 października 2006 r. sygn. akt I UK 120/06 opubl. OSNP 2007/19-20/294, wyrok SN z dnia 8 lipca 2009 r. sygn. akt I UK 43/09 LEX nr 529772). „Podleganie ubezpieczeniu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę (wyrok SN z dnia 19 października 2007 r. sygn. akt II UK 56/07, LEX nr 376433).

Organ rentowy, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego może zakwestionować złożone dokumenty, jeżeli strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli (por. wyrok SN z dnia 18 stycznia 2010 roku w sprawie II UK 149/09, LEX nr 577848). Zawarcie umowy o pracę dla pozorów nie może bowiem rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do objęcia takiej osoby ubezpieczeniem społecznym pracowników.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2008 roku sygn. akt II UK 385/07 (LEX nr 741082), w którym stwierdzono, że nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie jest obejściem prawa. Sama chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako motywacja do podjęcia zatrudnienia nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, podobnie jak inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak na przykład chęć uzyskania środków utrzymania.

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę ustaleń faktycznych niniejszej sprawy należy wskazać, że łączące wnioskodawcę oraz zainteresowanego umowy nie spowodowały nawiązania stosunku pracy. Wnioskodawca nie był w żaden sposób podporządkowany zainteresowanemu, a przez to wbrew jego twierdzeniom i zeznaniom B. B. nie miał faktycznie określonego czasu pracy. Jego praca nie była również określona zadaniowo, nie miał bowiem

wyznaczonego kręgu podmiotów, których miał poinformować o ofercie zainteresowanego. Nie był także w żaden sposób kontrolowany przez pracodawcę.

Nie można bowiem przyjąć, iż taki charakter miały ewentualne rozmowy z B. B., gdyż brak jest dowodów, iż osoba ta miałaby sprawować nadzór nad ubezpieczonym, będąc pracownikiem innego płatnika. (...) (...) S.C., (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. nie był zatem zainteresowany wykonywaniem przez wnioskodawcę pracy. Świadczy o tym również fakt nie wypłacania wnioskodawcy wynagrodzenia. Nie zostało ono w żaden sposób udowodnione. Druki Pit-11 ani nie wiadomo przez kogo podpisane, nieponumerowane dowody wypłaty KW, nie dowodzą tej okoliczności (k. 51).

Biorąc pod uwagę zakres obowiązków wnioskodawcy, który był w zasadzie znikomy, należy stwierdzić, że M. C. czynności tych faktycznie nie wykonywał.

Skutki prawne wynikające z zawartych umów o pracę w istocie nie zostały osiągnięte. Podjęte czynności w ramach umów mające na celu uwiarygodnienie istnienia i ich wykonywania zmierzały jedynie do wywołania błędnego przekonania, że zawarte umowy są ważne. W tym celu sporządzono umowę o pracę, dokonano przeszkolenia pracownika w zakresie bhp, zgłoszono wnioskodawcę do ubezpieczenia.

Skutkiem oświadczenia woli złożonego dla pozorów jest jego nieważność.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że M. C. nie wykonywał pracy w ramach stosunku pracy, a zawarta umowa o pracę okazała się nieważna. W tej sytuacji ZUS prawidłowo przyjął, że M. C. jako pracownik u (...) (...) S.C. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2009 roku do 31 stycznia 2010 roku.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.